Hinn fagurliti fugl. 29.

4 blöð.

Sisken (Fringilla pluralis)

„Hinn fagurliti fugl og vitri" (sjá Dyraverndaraum 1939)

Lá dauður í búri sínu 1. jánnar 1942.

Hinn fagurliti fugl.

Mánudaginn 29. sept. f. ár gekk ég niður í bæ og meðfram Tjörninni að austanverðu. Sá ég þá fugl einn lítinn fljúga fram hjá mér og setjast í tré eitt í garði Bindindishallarinnar (gamla Thorsteinsson). Hélt ég í fyrstu að þetta gæti e.t.v. verið maríuerla, en sökum þess, að ég vissi að maríuerlur allar væri farnar héðan, fór ég að svipast um þetta betur og komst þá brátt að raun um, að hér var eigi um maríuerlu að ræða heldur óþekktan fugl, sem nú hafði sezt í trjágrein eina í garðinum svo nærri girðingunni, að ég gat virt hann fyrir mér fáeinar mínútur, og undraðist ég mjög, er ég sá hversu fagurlitur hann var. Brátt hvarf hann sjónum mínum lengra inn í garðinn. Hélt ég svo áfram leiðar minnar og er ég kom niður í
Ath. bæinn símaði ég til ~~hr.~~ Magnúsar Björnssonar fuglafræðings og sagði honum hvers ég hefði orðið var. Kvaðst hann þá ætla að grennslast eftir því síðar um daginn hvort hann yrði var við fugl þenna í garðinum eða þar í grend. Einnig náði ég í nokkra drengi sem verið hafa í fuglavinafélaginu Tónix og bað þá að hafa nákvæmar gætur á því hvort þeir sæju fugl þennan á þessum slóðum eða þar í grend. Næsta dag hitti ég svo Magnús Björnsson og fuglavinadrengina og spurðist fyrir um það, hvort þeir hefðu orðið nokkurrar nýlundu varir um fugl þenna eða annan honum líkan, en enginn þeirra hafði orðið neins var.

Níu dögum síðar eða að kveldi 4. október hringir skipherrann í Dettifossi, Einar Stefánsson til mín og segir:

„Stúlkan okkar náði kanarífugli hérna í einum garðinum í gærkveldi. Hvað á ég að gera við hann?“

„Er fuglinn þá ekki lamaður, vængbrotinn eða dasaður mjög, fyrst stúlkan náði honum svona, svo að segja úti á víðavangi?“ spurði

ég.

„Nei, hann virdist vera alveg óshaddadur, en svo spakur var hann", sagdi skipherrann, „ad stúlkan gekk ad honum á gangstégnum í gardinum og gat handsamad hann."

„Þér skulid geyma fuglinn", sagdi ég, „og anglýsa hann í Vísi á morgun, en ef engin gefur sig fram sem eiganda hans skal ég hirda hann og halda honum hjá mér, stór vid eigum fuglabúr sem vid getum lánad ydur medan á þessu stendur."...

„Jeja, þad er gott!" sagdi skipherrann, „en ég er á förum hédan úr bænum til Ameríku, e.t.v. annad kvöld og stór kemur mér til hugar ad bidja ydur ad senda mér búrid og taka fuglinn heim til ydar; þér anglýsid hann þá og gerid þad sem ydur óynist á þessu efni, stór eins og á stendur fyrir mér vildi ég helzt losazt vid hann." —

Ég sendi stór mann med búrid út til skipherrans og lét sekja fuglinn.

Sé ég þá, ad þetta er ekki kanarifugl, heldur annar fugl allad eins ad stærd, og litum og útléti eins og fuglinn sem ég sá fyrir

9 dögum í gardinum fyrir framan Bindindishöllina, og mín kom einkennilegt atvik fyrir, sem ég má eigi birta neitt um, en sem bendir á ssad, ad fuglinum hafi beinlínis verid stefnt hingad inná heimili okkar hjóna, ssví um leid og korna mín sá fuglinn kannadist hún vid ad hafa séd hann ádur (í draumi nóttina ádur): Stærdin og liturinn var alladeina eins, og hlfir fuglinn svo verid hér sídan, án ssess nokkur hafi gefid sig fram sem eiganda hans.

Stærd fuglsssessa er: Lengd 4 1/3", vengjassan 8 1/2". Liturinn er ssanning: Höfudid grængult med dökkleitri hettu, bakid grænleitt med dökkum rákum og blettum, brjóst og búkur grængult med svörtum rákum, stélid gult og vengir gráleitir med svörtum ssverrákum; nefid er brodd-myndad og hvassyth, grátt, en fætur brúnir. Undir höfunni og í kringum augun eru fagurgular rákir og upp med vengjunum hvítgráir fidur kambar, sem fuglinn hylur undir vengjunum ssegar honum er heitt; annars virdast ssessir kambar vera honum bilshjóls vid vindi og kulda.

Fuglinn er svo ssakur ad hann tínir fræ úr lofa manns og virdist kunna vel vid sig í „fangelsinu". Fædi hans er einkum páfaganafræ, en fræ af hangarfa ssykirhonum gott og breminnetlufræ matubezt og sækir hann svo nyög á ssad, ad hann lítur naumast vid neinni annari fædu. Söngfugl er hann semi-legur og ssarar ssá eigi hljódin. Hann er léka vísspar á ssad ad syngja, hnita sig og busta á badi sínu. Félaplyndur er hann og ssekkir heimilis-menn alla frá ádum adkomandi.

Hjónaskilnaður. 4. 30.

Fugl þessi er fjölmargur mjög um midbik Nordurálfunnar og á Nordurlöndum; lifir hann þar viltu lífi en er mjög vída tamium og þykir einn hinn skemtilegasti tamiuna fugla. Nafn hans er Sisken (á íslenghu: Siska) en latnesta nafnid á honum er Fringilla plinus.

Magnús Björnsson fuglafrædingur og dr. Finnur Gudmundsson náttúrufrædingur hafa látid þess getid, ad um líkt legti sem fugl þessi sást hér á haust hafi annar, sömu tegundar, sést í Vestmannaeyjum (Karlfugl eins og þessi) en ekki hafi hann nádst. Telja þeir Magnús og Finnur, ad semilega sén þetta flækingar, en hafi ekki stoppid frá erlendum skipum, eins og sumum hefir komid til hugar.

Leks vil ég láta þess getid, ad fugl þennan viljum vid nú eigi missa fyrir nokkra munir, og vonum ad geta aflad honum nægilegs ársforda á næsta sumri, en þad er bremisnettu fæ. Vari mér, þó kæst ad fá vitneskjum um þad hvar helst sé bremisnettu (stundum nefnt bremigras) svo ad vid getum aflad þess handa honum í uppgripum.

Fontalius